

Lisa 1
Kinnitatud Saku Muusikakooli direktori
20.06.2018 käskkirjaga nr 5-ii

Saku Muusikakooli akordioni põhiõppe õppekava, 7 õppeaastat, kokku 1120 tundi, koosneb akordioni põhiõppe ainekavast, solfedžo põhiõppe ainekavast ja muusikaloo põhiõppe ainekavast vastavalt õppeaastale: I - 140, II – 140, III – 140, IV – 175, V – 175, VI – 175 ja VII – 175 tundi

1. Ainete loend

- 1.1 I-VII klassis toimub 2 akordioni ja 2 solfedžo tundi nädalas.
- 1.2 IV-VII klassis toimub 1 muusikaloo tund nädalas.

2. Õppekava eesmärk

- 2.1 Õppekava eesmärk – õnnelik ja enesekindel inimene, kes:
 - 2.1.1 on sihipäraselt arendatud pillivaldamise oskuste ja loomevõimega;
 - 2.1.2 omab muusikaliseks kutseõppeks vajalikku kvaliteetset algharidust;
 - 2.1.3 on süvamuusikat mõistev ja hindav;
 - 2.1.4 orienteerub erinevates muusikastiilides ning armastab muusikat ja musitseerimist;
 - 2.1.5 osaleb Saku valla kultuurielu edendamisel.

3. Akordioni põhiõppe ainekava

Põhieesmärgid: läbi akordionimängu õpetuse suurele muusikamaailmale lähemale viidud, avardatud silmaringiga õpilased, kes oskavad suhtuda loovalt ka teistesse eluvaldkondadesse, kelle arengut on igakülgsest toetatud, kes oskavad teha tööd ja mõistavad koostöö olulisust ning kellel on aktiivse kunstilise tegevuse kaudu arendatud kunstitaju ja fantaasia.

Ainekava näitab ära, milliste tehniliste ja teoreetiliste teadmistega saavutab õpilane tulemuse igas oma õpinguastmes. Noorema astme õpilase algetadmised akordionimängust sisaldavad õiget istumise asendit, pilli- ja kätehoidu, pingevaba kehahoidu, lõõtsa juhtimist, tooni kujundamist, algetadmisi strihhidest, fraseerimisest, tempost ja dünaamikast, enesekuulamise oskuse arendamist. Vanemas astmes on olulisem süvenenud ja väljendusrikas musitseerimine, tehniline vabadus, palade sisu lahtimõtestamine, vormianalüüs, improviseerimise julgus.

Õppeaasta jooksul omandatav repertuaar peab olema mitmekülgne ja sisaldama erinevaid stiile, olema emotsionaalne ja tehniliselt arendav. Ainekava sisaldab palasid erinevatest ajastutest. Igal õppeaastal tuleb õpetada ja arendada ka kuulmise järgi pillimängu ja kuulnud meloodiale saate kujundamist. Võimaluste piires tuleb tegeleda ka õpilase omaloominguga, alustada lihtsate, tuntud viiside peastmängimist, nende transponeerimist ja neile saate kujundamist. Kogu õppeperioodi vältel tuleb tegeleda ka noodistlugemisega, palad selleks võtta noorema klassi raskusastmega. Mängule peab eelnema analüüs antud nooditeksti kohta, kus õpilane määrab helistiku, taktimõõdu, tempo, dünaamika ja mõlema käe faktuuri iseärasused.

3.1 I klass, akordion, noorem aste (I-IV klass)

Õppe sisu:

Akordionimängu õppimist on soovitatav alustada 7-8 aastaselt. Õppeaasta jooksul tutvuda eesti ja teiste maade rahvaviisidega, mängida lihtsaid lastelaule klassilaulikust, polüfoonilistel alustel väikseid harjutusi. Koosmängud õpetaja ja kaasõpilastega. Puhkehetkedel teha tunnis lihtsaid kehalisi harjutusi, et vältida lihaste ülepingeid.

Õppeaasta jooksul mängida 20 pala-laulukest. Parema käega mängida C; G ja F duuri.

Teise poolaasta jooksul toimub esinemine lastevanematele, aasta lõpus toimub hindeline arvestus kahe eriilmelise palaga.

Tasemenäited:

- a) Lennart Winnberg "Kõrvade kaudu südamesse" (harj. 1-24);
- b) F. Beyer „Etüüd nr 1“;
- c) A. Rõžkov „Etüüd nr 2“;
- d) L. Köhler „Etüüd nr 3“;
- e) C. Czerny „Etüüd nr 4“;
- f) H. Luck "Duur ja moll nr 13";
- g) saksa viis "Mit Meinen Mädelele";
- h) soome lastelaul "Jänes istus maas";
- i) M. Bellmann "Vana Noa";
- j) H. Rebane "Hällilaul";
- k) H. Rebane "Lumepilv";
- l) itaalia rahvaviis "Kägu";
- m) ameerika traditsionaal „Kui pühakud marsivad“.

3.2 II klass, akordion

Õppe sisu:

Õppeaasta jooksul mängitakse 16-20 pala ja etüüdi.

Mängutehnilised eesmärgid: lõõtsa juhtimine – töö lõõtsavahetusega, tooni kujundamine, vasaku ja parema käe tehnika arendamine, parema käega mängida ka intervalle ja akorde, algteadmised strihhidest. Legato, non legato, staccato. Enda mängu kuulamise oskuse arendamine. Heliredelid C;G;D ja F mängida 1 oktaav rahulikus tempos, tehes lõõtsavahetusi vabalt valitud perioodi järel, pikk kolmkõla, 3-häälsed akordid. Ülepingete vältimiseks teha tunnis lihtsaid kehalisi harjutusi.

Aasta jooksul toimub 2 heliredelite arvestust koos etüüdi esitamisega.

Aastas esinetakse 2 korda lastevanematele.

Kevadisel hindelisel arvestusel mängitakse 2 eriilmelist pala.

Tasemenäited:

- a) L. Winnberg „Kõrvade kaudu südamesse“ (harj. 25-30);
- b) W. Kulpowicz „Etüüd nr 5“;
- c) C. Czerny „Etüüd nr 24“;
- d) F. Beier „Etüüd nr 35“;
- e) H. Luck „Walzerlied“;
- f) H. Rebane „Vana loss“;
- g) H. Rebane „Vihmasadu“;
- h) rootsi viis „Tule minuga tantsima“;
- i) inglise viis „Meremeeste laul“;
- j) eesti rahvalaul „Igäihel oma pill“;
- k) ameerika traditsionaal „Old Mc Donald“;
- l) O. Peterson „Jazz- harjutus nr 5“;
- m) O. Peterson „Jazz- menuett nr 4“.

3.3 III klass, akordion

Õppe sisu:

Kolmandal õppeaastal pühenduda rohkem omaloomingule, varieerimisele, improvisatsioonile nii meloodia kui saate osas, arendada kuulmise järgi mängimise oskust ning kuulata tuntud heade akordionimängijate lindistusi. Aasta jooksul mängida vähemalt 6 etüüdi ja 8 pala (sealhulgas 2 polüfoonilist pala). Heliredelid C;G D F ja B duurid 2 oktaavi ulatuses koos kätega, pikk kolmkõla, 3-häälsed akordid aeglases tempos, 4-häälsed murdakordid eraldi kätega. A ja e mollid aeglases tempos koos kätega ühe oktaavi ulatuses.

Kahel korral aastas esinetakse lastevanematele. Tehniline arvestus 2 korda aastas (heliredelid, etüüd, lehest lugemine). Kevadisel hindelisel arvestusel esitada 2 eriilmelist pala (üks nendest barokkmuusikast).

Tasemenäited:

- a) C. Czerny „Etüüd op 139 nr 16“;
- b) I. Berkovits „Etüüd nr 23“;
- c) F. Beier „Etüüd nr 26“;
- d) H. Berens „Etüüd nr 7 G“;
- e) G. Martin „A Touch of Blues“;
- f) O. Peterson „Jazz-menuett nr 3“;
- g) H. Luck „Heinzelmänchen“;
- h) H. Rebane „Vihmapilv“;
- i) rootsi viis „Härjatants“;
- j) eesti rahvatants „Eideratas“;
- k) G. Neefe „Allegretto“;
- l) E. Harris „Vaikne meeoleolu“;
- m) iiri viis „Viljakoristustants“.

3.4 IV klass, akordion

Õppe sisu:

Neljandal õppeaastal jätkata tööd omaloominguga, muusika kuulamist, kontsertide külastamist. Panna kirja kuulmise järgi mängitavad lood. Õppeaasta jooksul mängida vähemalt 6 etüüdi ja 8 pala (nende hulgas kaasaegne, virtuoosne, barokkstiilis ja kergemast žanrist nt. blues). Heliredelid C G D A F B Es, a e h d g 2 oktaavi tempos, kus 1 sekund = 4 nooti. Lisanduvad D7 ja 4-häälsed murdakordid koos kätega. Kadentsid.

Neljanda klassi lõpuks peaksid õpilase tehnilised oskused olema sellised, et ta valdaks pilli heal tasemel, oleks võimeline mängima erinevates ansamblites, omandaks repertuaari nii kuulmise kui noodi järgi, samuti oskaks ühehäälsele meloodiale leida sobivaid kaashääli, teha omaloomingut.

Tehniline arvestus toimub 2 korda aastas (heliredelid, etüüd, lehest lugemine).

Kaks korda aastas esinetakse lastevanematele.

Kevadel toimub üleminekuksam (polüfooniline pala kaasaegne või originaalmuusika ja karakterpala).

Tasemenäited:

- a) Czerny „Etüüd nr 33“;
- b) G. Ek „Etüüd nr 18“;
- c) H. Berens „Etüüd 21“;
- d) J. Duvernoy „Etüüd“;
- e) O. Peterson „Jazz- menuett nr 14“;
- f) R. Pajusaar „Haldjad ja ööliblikad“;
- g) H. Rebane „Minu hiina sõber“;
- h) W. A. Mozart „Allegro“;
- i) eesti rahvalaul „Meil aiaäärne tänavas“;
- j) J. B. Wanhal „Sonatiin C“.

3.5 V klass, akordion, vanem aste (V-VII klass)

Õppe sisu:

Viendal õppeaastal arendatakse edasi nii tehnilisi kui muusikalisi oskusi, tegeletakse omaloomingu ja improvisatsiooniga, õpitakse analüüsima nii enda kui teiste mängu. Tutvutakse erinevate karakterpaladega eesti pärimusmuusikast (labajalg, reinlender, polka, masurka jne.) Blues kui üks jazzi algallikaid. Bluesi skaala, walking bass, arhailine blues, klassikaline blues. Eelmise aasta heliredelitele lisanduvad E As fis cis d g c kolme erineva strihhiga, 4-häälsed akordid mollis, >VII 7 , duuris V 7 pikk arpedžo. Kadentsid. Soovi korral tutvuda kromaatilise heliredeli ja lahku mängimisega.

Õppeaasta jooksul mängida vähemalt 4 etüüdi, 1-2 polüfoonilist pala ja 6-7 erineva iseloomuga pala erinevatest ajastutest ja žanritest.

Kaks korda aastas toimub tehniline arvestus ja kaks korda esinetakse lastevanematele.

Kevadisel hindelisel arvestusel esitada 1 barokkmuusikateos ja 2 erineva iseloomuga pala.

Tasemenäited:

- a) A. Holminov „Etüüd a-moll“;
- b) A. Bertini „Etüüd“;
- c) A. Lemuan „Etüüd“;
- d) C. Cerny „Etüüd op 849 nr 4“;
- e) C. Cerny „Etüüd op 335“;
- f) V. Kossenko „Skertsiino“;
- g) H. Rebane „Rona Boogie“;
- h) T. Monk „Seventf Blues“;
- i) G. F. Händel „Aaria“;
- j) H. Criscio „Alpine Rose“;
- k) Palmer–Hughes “Easy Does It“.

3.6 VI klass, akordion

Õppe sisu:

Kuuendal õppeaastal mängida kõiki heliredeleid erinevate strihhi- ja rütmikombinatsioonidega, lihtsamates helistikes ka bluesi skaala mäng. V 7 lisaks pikale arpedžole ka murdakordidena. Heliredeleid mängida ka lahku ja soovi korral ka tertsis ja sekstis. Kromaatiline heliredel.

Õppeaasta jooksul mängida 3-4 etüüdi, 2-3 polüfooniat või barokkmuusikapala ning 4-5 erineva karakteriga pala. Tehnilisel arvestusel mängida heliredelid, etüüd ja kadents. Kaks korda aastas esinetakse lastevanematele.

Kevadisel hindelisel arvestusel mängida 3 pala eri stiilidest ja ajastutest.

Tasemenäited:

- a) C. Czerny „Etüüd op. 636 nr 9 ja nr 10“;
- b) H. Tšaikin „Etüüd“;
- c) A. Castiglione „Etüüd“;
- d) H. Rebane „Ballaad“;
- e) J. Gart „Sügavais mõtteis“;
- f) J. Brahms „Ungari tants nr 5“;
- g) Palmer-Hughes „Good Night“;
- h) T. Monk „Blue Monk“;
- i) J. S. Bach „Prelüüd“;
- j) D. Scarlatti „Sonaat“;
- k) A. Piazzolla „Tango“.

3.7 VII klass, akordion

Õppe sisu:

Lõpueksami kava ettevalmistamine: etüüd, polüfooniline pala, kaasaegne akadeemiline pala, virtuoosne pala, jazz - või popmuusika pala. Tehniline arvestus ainult 1. poolaastal, mängida

kõiki helistikke kiires tempos erinevate štrihhi- ja rütmikombinatsioonidega, ka lahku ja tertsis-sekstis. Kevadel kooli lõpueksam.

Tasemenäited:

- a) A. Holminov „Etüüd“;
- b) Z. Konkon „Etüüd“;
- c) C. Czerny „Etüüd op 335 nr 25“;
- d) C. Czerny „Etüüd op 718 nr 7“;
- e) G. F. Händel „Saraband“;
- f) V. Monti „Czardasz“;
- g) T. Monk „Five-Finger Blues“;
- h) H. Rebane „Vaarikakook“;
- i) Palmer-Hughes „Windy City“;
- j) ukraina rahvaviis „Õunake“.

Soovituslikud repertuaarikogumikud:

- a) Czerny „Wybor etiud na akordeon I; II; III“ (Poola 1961);
- b) „Etüüdid akordionile“ (Moskva 1979);
- c) „Pedagoogiline repertuaar akordionile“ (Moskva 1968);
- d) „Etüüdid akordionile“ (Moskva 1966);
- e) „Etüüdid bajaanile“ (Moskva 1976);
- f) V. Karu „Akordioniõpik“ (Tallinn 1986);
- g) H. Rebane „Lastealbum akordionile“ (2005);
- h) R. Pajusaar „Kaelkirjak õpib tantsima“ (2007);
- i) „16 menuetti 17-18. saj“ Koostanud ja akordionile seadnud V. Tammann;
- j) „Polüfoonia album akordionile“ Koostaja H. Rebane (1997);
- k) „Az Ifju Harmonikas“ (Budapešt 1965);
- l) „Estrada akordionistu“ (Poola)
- m) Palmer-Hughes „Jazz for Akordion“;
- n) L. Winnberg „Kõrvade kaudu südamesse“ (Milano 2001);
- o) Jyrki Tenni - Jasse Varpama „Vabaa säestys ja improvisointi“ (Keuruu 2006);
- p) H. Rebane „Akordionalbum“ (2004);
- r) H. Criscio „Polkas-Waltzes“ (USA 1963);
- s) H. Rebane „Minu akordion“ (Tallinn 1995);
- t) O. Peterson „Jazz Piano“ (USA 1965);
- u) T. Monk „Impravising Blues Piano“;
- v) T. Lauk „Džässimprovisatsiooni õpperaamat“ (Tallinn 2004);
- õ) A. Piazzolla „20 tangot“ (Sankt-Peterburg 2000).

4. Solfedžo põhiõppe ainekava

Solfedžo põhiõppe ainekava eesmärk on õpilastes arendatud sisemine kuulmine, intonatsiooni täpsus, lauluoskus, muusikaline kirjaoskus, analüüsisivõime.

Aine õpetamise käigus arendatakse järgmisi oskusi:

1) Laulmine

Laulmiseks vajalikud algteadmised: hingamine, fraseerimine, intonatsiooni puhtus, väljendusrikkus.

Astmetaju arendamine. Astmete tabamine astmetabelil: noodinimedega, vabalt valitud silbil, astmenumbritega ja/või astmenimedega. Laulmine noodijoonestikult rändnoodi järgi.

Heliredeli laulmine: tervikuna, tetrakordide kaupa, erinevates taktimõõtudes, rütmiseeritult, kaanonina.

Solfedžeerimine. Harjutuste laulmine sõnadega ja/või noodinimedega. Õpitud harjutuse transponeerimine. Õpitud harjutuse laulmine peast. Tundmatu harjutuse laulmine. Taktiviipamise skeemid.

Mitmehäälsuse arendamine. Heliredelid intervallides (terts, sekst jne.). Intervallide laulmine kahehäälselt. Akordide laulmine 3-4 häälselt. Järgnevuste laulmine. Mitmehäälsed harjutused (sh. kaanonid). Saatega laul.

2) Rüttn

Rütmis liikumine. Rütmsilpide omandamine. Rütmiharjutused ühele ja kahele käele. Rütmi koputamine koos taktiviipamisega. Ostinato rütmid laulusaatega. Saaterütm laulule. Rütmi kaanon. Lihtsamad rütmipartituurid.

3) Analüüs

Rütmianalüüs. Meloodiaanalüüs. Vormianalüüs. Laadi ja/või helistiku analüüs. Intervallide analüüs. Akordide analüüs. Dünaamika analüüs.

4) Diktaat

Meloodiline diktaat. Rütmidiktaat. Mäludiktaat. Lünkdiktaat. Kiirusdiktaat astmete tabamiseks.

Kahehäälselt diktaat.

5) Improvisatsioon

Meloodia improvisatsioon: antud tekstile, läbivõetud teemale (astmed, helistik, akord jne.), antud rütmile.

Rütmi improvisatsioon: õpitud taktimõõdus, teatud rütmigruppidega, õpitud meloodia saateks. Lihtsamad rütmipartituurid.

Saate improvisatsioon: bass antud meloodiale, teine hääle antud meloodiale, põhikolmkõlade bassi saade.

6) Itaaliakeelsed oskussõnad

Tempode nimetused. Tempomuutused. Dünaamika. Iseloomu väljendavad sõnad.

NOOREM ASTE I (soovitavalt klassid I – II)

Õppe-eesmärgid

Õppe põhieesmärgiks on muusikataju arendamine, mis hõlmab:

- astmetaju arendamist laulmise kaudu;
- rütmitaju arendamist rütmiharjutuste ja -mängude kaudu
- hääle ja lauluoskuse arendamist;
- muusikalise kuulmise ja tonaalsuse tunnetuse arendamist;
- muusikateooria algtõdede omandamist (noodikirja algteadmised, ilma võtmemärkideta ja väheste võtmemärkidega helistikud, taktimõõdud jms);
- lihtsa muusikalise teksti üleskirjutamist.

Õppesisu

TEOORIA

Noodikirja algteadmised:

- noodijoonestik ja abijooned, nootide asukohad noodijoonestikul ja abijoonetil, noodivarte õigekiri;
- viiuli- ja bassivõti, nootide tähtnimed.

Meetrum, rütm, tempo, muusikaline vorm:

- takt ja taktijoon, rõhulised ja rõhutud taktiosad, taktidesse jaotamine, lõpujoon, eeltakt, kordusmärgid;
- taktimõõdud 2/4, 3/4, 4/4 (= C), taktiviipamise skeemid;
- noodivältused ja pausid (vältused täisnoodist ja täispausist kuni kuueteistkümnendiknoodini ja -pausini), punkt noodi järel, pidekaar;
- rütmifiguurid („ti-ti”, „tiri-tiri”, „ti-tiri”, „tiri-ti”, „tai-ri”, „ta-i-ti”);
- tempotähised (adagio, largo, andante, moderato, allegro, presto);

- dünaamikatähised (p, mp, mf, f, crescendo, diminuendo)
- fermaat;
- muusikalise vormi taju arendamine laulmise ja muusika kuulamise kaudu (näiteks küsimusvastus, salm-refraan).

Duur ja moll ehk mažoor ja minoor:

- helireedel ja selle ehitus, täistoon ja pooltoon, püsivad ja ebapüsivad astmed, juhtheli;
- duur- ja mollkolmkõla (mažoor- ja minoorkolmkõla), kolmkõlade tähistused väljaspool helistikku: „M“ - duurkolmkõla ja „m“ - mollkolmkõla;
- kuni kahe võtmemärgiga helistikud, paralleelhelistikud, molli loomulik ja harmooniline kuju, meloodiline moll tutvustavalt;
- • transponeerimine suuliselt ja kirjalikult (aste üles ja alla), kordamise, varieerimise ja sekventsia mõisted.

Intervallid:

- priim, sekund, tert, kvart, kvint, oktav.

LAULMINE

Lauldakse igas tunnis. Laulmise juures pööratakse tähelepanu õigele hingamisele, fraseerimisele ja dünaamikale.

- helistike laulmine;
- intervallide ja kolmkõlade laulmine helistikus;
- kaanonite laulmine;
- astmenumbritega laulmine;
- noodist laulmine (sh lastelaulud);
- lühikesed suulised diktaadid.

RÜTMIMÄNGUD

- meetrumitaju arendamine erinevate rütmimängude ja harjutuste abil.

MUUSIKA NOTEERIMINE

Diktaadid:

- kuni 4-taktiline diktaat (võimalusel mängituna eri pillidega);
- lünkdiktaat;
- mäludiktaat;
- meetrumivaba astmediktaat;
- diktaat astmenumbritega;
- rütmidiktaat.

NOOREM ASTE II (soovitavalt klassid III – IV)

Õppe-eesmärgid

Õppe põhieesmärgiks on muusikataju arendamine, mis hõlmab:

- astmetaju arendamist laulmise ja muusikalise kuulmise kaudu;
- hääle ja lauluoskuse arendamist;
- muusikalise kuulmise arendamist;
- muusikateooria algtõdede täiendavat omandamist;
- muusika noteerimise oskust;
- meloodiale saatebassi leidmist (edasijõudnutel ka akordide leidmist).

Õppesisu

TEOORIA

Rütm ja taktimõõt:

- taktimõõt 3/8 (edasijõudnutel ka 6/8);
- täiendavad rütmigrupid kuueteistkümne- ja -pausidega;
- edasijõudnutel soovituslikult: triool ja süntkoop;
- ühe- ja kahepartiiiga (ühe- ja kaherealised) rütmiharjutused.

Helistikud ja akordid, tähtharmonia:

- kolme ja nelja märgiga helistikud (duur ning loomulik ja harmooniline moll, meloodiline moll tutvustavalt);
- põhikolmkõlad astmetähistustega I, IV ja V. Tutvustavalt funktsioonide nimetused;
- I kolmkõla pöörded tähistusega I6 ja I64;
- dominantseptakord astmetähistusega (V7) ja koos lahendusega duuris ja harmoonilises mollis;
- tähtharmonia akordimärkide tutvustamine õpitud akordide ja helistike piires (duur- ja mollkolmkõla, V7);
- tutvustavalt kõrvalastmete kolmkõlad;
- lihtsatele lauludele põhikolmkõladel põhineva saate leidmine (bassi või akordi lisamine).

Intervallid:

- kõik lihtintervallid;
- intervallide suurus toonides, harmooniliste ja meloodiliste intervallide äratundmine kuulmise põhjal, nende laulmine ja määramine helistikus.

LAULMINE

Lauldakse igas tunnis. Laulmise juures pööratakse tähelepanu õigele hingamisele ja fraseerimisele ning dünaamikale.

- I kolmkõla pöörete ja põhikolmkõlade laulmine duuris ning harmoonilises mollis;
- helistike laulmine;
- intervallide ja akordide laulmine õpitud helistikes;
- kaanonite laulmine;
- astmenumbritega laulmine;
- noodist laulmine (sh kahehäälsed harjutused ja lastelaulud).

MUUSIKA NOTEERIMINE

Diktaadid:

- lühike kirjalik diktaat (võimalusel mängitud erinevate pillidega);
- lünkdiktaat;
- mäludiktaat;
- meetrumivaba astmediktaat;
- diktaat astmenumbritega;
- rütmidikaat (kirjutatakse üles meloodia rütm või koputatud rütm).

LOOMING JA IMPROVISATSIOON

- omaloodud meloodia- või rütmiharjutused;

- omaloodud rütmiostinatod ja põhikolmkõlade saated antud meloodiale;
- õpetaja abiga tehtavad kerged seaded.

Võimalusel kasutada tunnis aeg-ajalt põhipille intervallide ja laadide (duur ning loomulik ja harmooniline moll) määramiseks, lihtsama meloodia järelemängimiseks jms.

TASEMETÖÖ NÕUDED

Üldiselt tasemetööst

Tasemetöös kasutatavad laadid on loomulik duur ja harmooniline moll, kasutatavad taktimõõdud 2/4 ja 3/4 (v.a koputades esitatava rütmiharjutuse puhul, kus võib esineda ka 3/8).

Kirjalik osa

MUUSIKA NOTEERIMINE

- 1) Astmediktaat 8 nooti. Esitatakse meetrumivabalt, mängitakse 2-3 korda. Õpilane kirjutab noodid üles vahetult mängimise ajal.
- 2) Diktaat 4 takti, ilma eeltaktita. Mängitakse 7 korda, millele võib vajadusel lisanduda 1-2 korda. Kirjutamise aeg kuni 15 minutit. Võimalusel vältida diktaadi esitamist klaveril.
- 3) Rütmidiktaat 4 takti. Meloodia rütmi või koputatud rütmi üleskirjutamine. Mängitakse kuni 6 korda. Kirjutamise aeg kuni 10 minutit.

KUULAMINE

- 4) Intervallide ja akordide kuulamine. Mängitakse 8 intervalli ja akordi, kõiki kolm korda järjest (esimene kord harmooniliselt, teine kord meloodiliselt, kolmas kord harmooniliselt). Valikus on duur- ja mollkolmkõlad ning dominantseptakord (ilma lahenduseta). Tähistused: „M“ - duurkolmkõla, väike „m“ – mollkolmkõla, „V7“ - dominantseptakord.

TEOORIA

- 5) intervallide määramine etteantud meloodia põhjal.

Suuline osa

Kogu suuline pilet on ühes helistikus, v.a varemõpitud harjutus.

LAULMINE

- 6) heliredeli laulmine;
- 7) samas helistikus kolmkõla pöörete või põhikolmkõlade ja dominantseptakordi laulmine koos lahendusega;
- 8) võõra harjutuse laulmine;
- 9) varemõpitud harjutuse laulmine.

RÜTMI KOPUTAMINE

- 10) rütmiharjutuse koputamine (kuni 8 takti, fikseeritud löökpillipartiina, kasutatakse taktimõõte 2/4, 3/4 ja 3/8).

VANEM ASTE (soovitavalt klassid V - VII)

Õppe- eesmärgid

Õppe põhieesmärgiks on muusikataju arendamine, mis hõlmab:

- astmetaju arendamist laulmise ja harmoonilise kuulmise kaudu;
- hääle ja lauluoskuse arendamist;
- muusikateooria omandamist;
- muusika noteerimisoskuse arendamist.

Õppesisu

TEOORIA

Rütm ja taktimõõdud:

- 6/8 taktimõõt, tutvustavalt ka taktimõõdud 2/2, 3/2 ja 6/4, muusikanäidete põhjal tutvustatakse samuti segataktimõõtu ja vahelduvtaktimõõtu;
- triool, süngoop (sh süngoobid kaheksandikega ja kuueteistkümnendikega), pidekaarega tähistatavad rütmid.

Helistikud ja laadid:

- meloodiline moll;
- kuni viie märgiga helistikud, tutvustavalt helistikud kuni seitsme märgini, kvindiring;
- edasijõudnutele tutvustavalt pentatoonika ja diatoonilised laadid;
- tutvustavalt diatoonilised ja kromaatilised läbiminevad helid ja abihelid. Intervallid:
- kõikide lihtintervallide kordamine, intervallide ehitamine helistikuväliselt üles ja alla.

Akordid:

- akordide tähistused nii rooma numbrite (astmetähistega) kui tähtharmonia akordimärkidega;
- põhikolmkõlade pöörded, pöörete tähistamine tähtharmonia akordimärkidega;
- kõrvalastmete kolmkõlad, nende tähistamine tähtharmonia akordimärkidega;
- diatoonilised septakordid, nende tähistamine tähtharmonia akordimärkidega;

Soovitavad tähised:

- C-noodist ehitatud suur mažoorne septakord CM7 või CMaj7
- D-noodist ehitatud väike minoorne septakord Dm7
- G-noodist ehitatud väike mažoorne septakord G7
- H-noodist ehitatud vähendatud septakord Bo7
- H-noodist ehitatud poolvähendatud septakord Bø7
- V7 pöörded nii duuris kui ka harmoonilises mollis koos lahendustega: I pööre V65 lahendusega I; II pööre V43 lahendusega I, III pööre V2 lahendusega I6;
- edasijõudnutele tutvustavalt v.VII7 lahendusega duuri I ja >VII7 lahendusega molli I;
- kuulmise järgi tuttavale meloodiale akordisaate või saatebassi leidmine, võimalusel kasutada tunnis teooria praktiseerimiseks aeg-ajalt põhipille.

LAULMINE

- intervallide laulmine nii helistikus kui antud noodist üles ja alla;
- heliredelite laulmine (loomulik duur, loomulik, harmooniline ja meloodiline moll);
- akordide laulmine (põhikolmkõlad pööretega, V7 pööretega);
- harmooniliste järgnevuste laulmine;
- harjutuste laulmine, kaanonid, noodist laulmine, mitmehäälsus.

MUUSIKA NOTEERIMINE

Diktaadid klaveril ning võimalusel erinevate pillidega:

- lünkdiktaat, mäludiktaat;
- saatega meloodia kuulamine, märgitakse üles ainult meloodia;
- edasijõudnutel üksikute altereeritud helidega diktaat.

Järgnevus:

- neljahäälsed harmoonilised järgnevused (4-8 takti) tähistatuna nii rooma numbrite kui akordimärkidega;
- bassi märkimiseks araabia numbreid või noteerida see bassivõtmes;
- edasijõudnutega harjutada figureeritud järgnevust;
- soovitus kasutada õppematerjalina tuntud muusikateoseid, k.a rütmimuusika lugusid.

VANEMA ASTME EKSAMINÕUDED

Üldiselt eksamist

Diktaadid ja suulised ülesanded on kuni nelja märgiga helistikes, akordide ehitamine kuni viie märgiga helistikes. Kasutatavad laadid on loomulik duur ja harmooniline moll, suulises osas ka meloodiline moll. Kasutatavad taktimõõdud on 3/4, 4/4 ja 6/8 (välja arvatud ühehääelse rütmiharjutuse koputamise, punkt 10).

Kirjalik osa

MUUSIKA NOTEERIMINE

Diktaat

1) Diktaat 4 takti, taktimõõdus 6/8 või diktaat 4 takti, taktimõõdus 3/4 või 4/4. Kirjutamise aeg maksimaalselt 15 minutit. Mängitakse kuni 7 korda.

Järgnevus.

Tähistada nii rooma numbrite kui tähtharmonia sümbolitega. Bass on tähistatud noteerituna bassivõtmes.

2) Järgnevus kitsas seades kuni 5 takti. Akordide valik: põhikolmkõlad pööretega, dominantseptakord põhikujus, vähendatud septakord mollis, II septakord duuris.

INTERVALLIDE JA AKORDIDE KUULAMINE

3) Viie põhiseptakordi kuulamine. Mängitakse harmooniliselt 6 akordi, igat kolm korda.

- Väike mažoorne septakord (7)
- Suur mažoorne septakord (Maj7/M7)
- Väike minoorne septakord (m7)
- Vähendatud septakord (o7)
- Poolvähendatud septakord (ø7)

4) Intervallide ning kolmkõla ja selle pöörete kuulamine. Mängitakse harmooniliselt 6 intervalli või akordi, kõiki kolm korda.

Akordide määramine ja ehitamine

5) Määrata ja ehitada neli akordi: kaks akordi tähtharmonia märgistuse põhjal ja kahele akordile leida tähtharmonia märgistus. Näide: Leia akordimärk (akordid 1 ja 2), ehitada akord tähtharmonia järgi (3 ja 4).

Suuline osa

- 1) Heliredeli laulmine (loomulik duur, harmooniline või meloodiline moll), lisaks valik akordidest: põhikolmkõlad pööretega ja V7 pööretega antud helistikus.
- 2) Intervallide laulmine – laulda kaks lihtintervalli antud noodist üles ja alla.
- 3) Ühehäälse rütmiharjutuse koputamine (kuni 8 takti). Kasutatavad taktimõõdud 3/4, 4/4, 3/8, 6/8. 4) Tundmatu harjutuse laulmine.

5. Muusikaloo põhiõppe ainekava

Muusikaloo põhiõppe ainekava eesmärk on õpilastes tekitatud muusika kuulamise vajadus, oskus seda hinnata, kujundatud muusikatunnetuse võime, orienteerumisvõime erinevates muusikastiilides ja ajastutes, kvaliteetselt edasiantud baasteadmised.

5.1 IV klass, muusikalugu (noorem aste)

Õppe sisu:

- 1) Heli omadused, heli teekond tekkimisest kuulajani, akustika põhitõed.
- 2) Muusika väljendusvahendid: meloodia, rütm, meetrum, helilaad, tempo, dünaamika, register, tämber, harmoonia (homofoonia- polüfoonia), faktuur. Muusika näiteid esitatakse klaveril, võimalusel kasutatakse õpilaste repertuaari.
- 3) Vokaalmuusika hääleliigid, ansamblid, koorid.
- 4) Eesti rahvalaul ja selle liigid.
- 5) Eesti rahvapillid ja pillilood.
- 6) Eesti rahvatantsud.
- 7) Partituur: sümfooniaorkestri pillid partituuri järjekorras, pillirühmadest moodustuvad ansamblid, orkestri paigutus. Muusikanäidetena kasutatakse Viljaandi Muusikakoolis valmistatud CD-d, S. Prokofjevi muusikalist muinasjuttu „Petja ja hunt“ ja klaverijuttu „Neli heldet haldjat“.
- 8) Helitööde ülesehitus: motiiv, fraas, lause, periood.
- 9) Põhiskeemid vormidest: 2- ja 3- osaline lihtvorm, 3- osaline liitvorm, variatsioonivorm, rondovorm. Näited Anu Kõlari raamatust „Muusikalugu“.
- 10) Tantsud: ajaloolised tantsud (menuett, gavott, polonees, masurka, krakovjakk, polka, booloro, tšardaš, valss, tango).
- 11) Lavamuusika (ballett, ooper, rock-ooper, operett, muusikal). Muusika näidetena kasutatakse Viljandi Muusikakoolis valmistatud CD-d.

5.2 V klass, muusikalugu (vanem aste)

Õppe sisu:

- 1) Keskaeg: romaani ja gooti stiil, gregooriuse laul, varajane mitmehäälsus, organum, motett, rüütli laul.
- 2) Renessanss: ajastu üldiseloostus, võrdlus keskajaga, uued laululiigid – ballata, madrigal, Palestrina, Orlandus Lassus, ajastu pillid.
- 3) Barokk: ajastu üldiseloostus, võrdlus renessansiga, A. Vivaldi elu ja looming, „Aastaajad“ (kordamisena). J. S. Bachi elu ja looming: inventsioonid, prelüüdid ja fuugad (HTK), oreliteosed (tokaata ja fuuga d moll). Concerto grosso mõiste, Brandenburgi kontserdid. Vokaalmuusika (mõni aaria või kantaadi osa).

4) Klassitsism: ajastu üldisloomustus ja võrdlus barokiga, uued žanrid.
J. Haydni elu ja looming.
Sümfoonia mõiste ja ülesehitus.
Sonaat-allegro vorm, instrumentaalkontsert.
Keelpillikvarteti mõiste ja ülesehitus.
W. A. Mozarti elu ja looming: sümfooniad, klaverisonaadid.
Ooperiloomingust katkendid ooperitest „Figaro pulm”, „Don Giovanni” ja „Võlulööb”.
Reekviem.
Ludvig van Beethoveni elu ja looming, helikeele võrdlemine Haydni ja Mozarti loominguga.
Klaverisonaadid.
Sümfooniad.

5.3 VI klass, muusikalugu

Õppe sisu:

1) Romantism

F. Schubert: laulud, laulutsükliid, sümfooniad, klaverimuusika, kammermuusika.

F. Chopin: etüüdid, prelüüdid, poloneesid, mazurkad, valsid.

R. Schumann: klaverimuusika - klaveripalade tsükkel „Lastestseenid”.

E. Grieg: klaveripalad ja orkestrimuusika – kontsert klaverile ja orkestrile a-moll, muusika

H.Ibseni draamale „Per Gynt”.

J. Sibelius – sümfooniline muusika.

H. Alfven – Rootsi rapsoodia nr. 1.

2) Baltimaade muusika

Läti muusika: piirialade rahvalaulude sarnasus, Cimse seminarist, A. Kalninši looming.

Leedu muusika: M. Tšiurlionise sümfoonilised poemid „Mets” ja „Meri”.

3) Vene muusika

Rahvalaulust Glinkani – M. Glinka orkestrimuusika, ooperid.

Vene muusika 19. saj. 2. poolel: „Võimas rühm” (A. Borodin, M. Mussorgski, N. Rimski-Korsakov, C. Cui, M. Balakirev)

P. Tšaikovski: klaveripalade tsükkel „Aastaajad”, kontsert klaverile ja orkestrile nr. 1, sümfooniline muusika, ooperid, balletid.

S. Prokofjev: ballett „Romeo ja Julia”, sümfooniad.

D. Šostakovitš: prelüüdid ja fuugad, sümfooniad, filmimuusika.

5.4 VII klass, muusikalugu

Õppe sisu:

1) Põgus ülevaade 20. sajandi muusika uutest suundadest: impressionism, ekspressionism, neoklassitsism.

2) Eesti rahvusliku muusikakultuuri tekkimine 19. sajandil: laulu- ja mänguseltsid, nende osatähtsus koorilaulu arengus, 3 esimest üldlaulupidu, rahvusliku heliloomingu teerajajad (Kunileid, Thomson, Saebelmann, Hermann), esimesed professionaalid (Kappel, Härma, Tärnpu), esimene sümfooniaorkester (Läte).

3) Eesti muusika 20. sajandil:

R. Tobias, A. Kapp, nende osa sümfoonilise muusika arendamisel.

H. Eller – põhjamaise helikeele taotlused.

E. Tubin – Eesti suurim sümfonist, esimese balleti looja.

M. Saar ja C. Kreek – rahvaviiside arendusvõtted nende lauludes.

V: Tormis- rahvamuusika kasutamine, võrdlus Saare ja Kreegiga.

G. Ernesaks- laulutaat, tema tegevusvaldkonnad, ooperid.

Uute muusikaliste väljendusvahendite kasutuselevõtt: E. Tamberg, A. Pärt

Uus põlvkond, 20. sajandi II poolel sündinud heliloojad: L. Sumera, E. S. Tüür.

Lõpueksam VII klassis, mis koosneb õppeaasta jooksul kuulatud muusikanäidete äratundmisest ning küsimustest eesti muusika kohta.